

TDG Dabas kapitāla apsaimniekošana, sadarbība

ZEMA PRIORITĀTE

1. Vietējos dabas resursos balstītas pārtikas nodrošinājuma sistēmas izveide
2. Aktīvāka (nekā līdz šim) dabas taku izveide un vienota popularizēšana
3. Zilās bioekonomikas (iekšzemes un jūras ūdeņos esošo resursu) potenciāla izmantošana
4. Lietus ūdens kanalizācijas sistēmu izbūve/pārbūve pilsētās

VIDĒJA PRIORITĀTE

Reģiona virzība uz aprites ekonomikas pieeju/modeli

1. Nozīmīgu dabas teritoriju izmantošana ilgtspējīgu risinājumu testēšanai (piem., GNP)
2. Kvalitatīvu datu un informācijas par dabas skapitālu uzkrāšana, apmaiņa starp ieinteresētajām pusēm un efektīva izmantošana attīstības pasākumu plānošanai pašvaldībās un privātajā sektorā

Dabas resursu vērtības saglabāšana, līdzsvarojot ilgtspēju ar ekonomiskā labuma gūšanu

1. Ilgtspējīgu risinājumu izstrāde un integrēšana ainavās: ainavu kā vērtības saglabāšana un vienlaikus izmantošana ekonomikā (tūrismam, medībām, zvejai u.c.)

AUGSTA PRIORITĀTE

I. Reģiona virzība uz aprites ekonomikas pieeju/modeli

1. Bioekonomikas inovāciju ekosistēmas attīstīšana
2. Aprites ekonomikai nepieciešamo zināšanu radīšana un apmaiņa, bioresursu īpašnieku un pārvaldnieku informēšana par bioresursu potenciālu, izmantošanas iespējām
3. Pieeja augstas vērtības zināšanām un ekspertīzei (t.sk. ārvalstu pētniecības institūcijām, kurās iespējams izstrādāt risinājumus, produktus)
4. Uzņēmumu sadarbības veicināšana ražošanas atlikumvielu/ blakusproduktu izmantošanai, īpašu uzmanību pievēršot starpnozaru sadarbībai (piem., lauks.-ķīm.pārstrāde)
5. Uzņēmumu kooperācijas veicināšana ražošanai nozīmīga / pietiekama bioresursu apjoma nodrošināšanai
6. Vidi saudzējošu preču ražošanas un pakalpojumu, kas sekmē aprites ekonomiku, attīstības veicināšana
7. Sekmēt vietējo dabas resursu izmantošanu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanai

8. Koplietošanas pilotinfrastruktūras izveide jaunu produktu un tehnoloģiju pilotēšanai: (vispirms pārtikas jomā, tad citu jomu vajadzībām: lauksaimniecība, mežs, atkritumi, būvniecība)

II. **Dabas resursu vērtības saglabāšana, līdzsvarojot ilgtspēju ar ekonomiskā labuma gūšanu**

1. Bioloģiskās daudzveidības un bioresursu apjomu saglabāšana, nenoplicināšana
2. Dabas resursu otenciāla izmantošana - klimatnoturīgi, produktīvi meži, tīra augsne, augstas kvalitātes ūdens ekosistēma
3. Iedzīvotāju iesaiste dabas kapitāla apsaimniekošanā: aktivizēšana, vides un iespēju radīšana lokālām iniciatīvām

III. **Ar dabas kapitāla izmantošanu saistīta izglītība**

1. Speciālistu izglītošana, īpašu uzmanību pievēršot pašvaldību darbinieku izglītošanai ar dabas kapitāla pārvaldību saistītās jomās/virzienos
2. Sabiedrības izglītošana - ilgtspējīgās pieejas praktizētāju kritiskās masas radīšanai - iedzīvotājs, kura moto ir "zinu, saprotu, rīkojos"
3. Bērnu un jauniešu izglītītošana par dabas kapitāla ilstspējīgu izmantošanu (programmas bērnudārzos, skolās)

IV. **Digitalizācijas sniegto iespēju izmantošana dabas kapitāla sagalbaāšanai un efektīvai izmantošanai**

1. Digitālo risinājumu izstrāde un izmantošana
2. Digitālās transformācijas veicināšana valsts, pašvaldību un īpaši privātajā sektorā
3. Digitalizācijas prasmju attīstīšana - sabiedrība 5.0

V. **Priekšlikumi, kas lielākā mērā attiecas uz uzņēmējdarbības bloku**

1. Sadarbības starp uzņēmējiem veicināšana zināšanās balstītu produktu un pakalpojumu izstrādei un ieviešanai tirgū: klasteri (uzņēmēji), organizācijas, ZINĀTNE, PĒTNIECĪBA un tās pārnese reālos risinājumos
2. Uzņēmējdarbības formu dažādošana
3. Nodrošināt darba tirgum aktuālu speciālistu sagatavošanu ilgtermiņā
4. Nenodalīt dažādu juridisko formu uzņēmējus (šobrīd: zemnieki un uzņēmumi)

VI PAR ZEMĀK ESOŠAJIEM PRIEKŠLIKUMIEM BŪTU VAJADŽĪGS VIEDOKĻA PAUDĒJA KOMENTĀRS!

1. Resoriski izveidot vienotu ekonomisko sistēmu
2. Produktivitātes kāpināšana zemes izmantošanā

3. Birokrātijas mazināšana (īpaši attiecībā uz mazajiem zemes īpašniekiem)
4. Mazapdzīvotu ciemu iedzīvotājus ar bezdarbu pārvietot tuvāk reģiona centriem, kur trūkst darbaspēks

VII SADARBĪBA kā horizontālā prioritāte

1. Turpināt iesāktās programmas, pasākumus, sekot progresam un to regulāri novērtēt, sekot bioekonomikas attīstības tendencēm Eiropā un pasaulē un ieviest jaunus pasākumus
2. Informēšanai jābūt regulārai, daudzveidīgai, piedāvājumiem/risinājumiem/iespējām jābūt zinātniski pamatotiem, reāliem
3. Viens uzņēmums izmanto cita uzņēmuma radītās atlikumvielas vai tajās esošās vērtīgos komponentus jaunu produktu ražošanai
4. Primāri nepieciešama biorafinērijas pilotinfrastruktūra (aktualitāte reģiona uzņēmumiem)
5. Koksne - reta flora/fauna; lauks.zeme - aizsargājamie augi utt.